

DELA ASTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

DUPĂ CONGRESUL NAȚIONAL-BISERICESC

Sesiunea ordinară a congresului național-bisericesc din acest an, a fost una din cele mai bogate în problemele, ce le-a discutat și în concluziunile la cari a ajuns.

Rar s'au văzut debateri atât de animate, la cari au participat cu interes și pricepere nu numai clerici distinși, ci în deosebi o serie din cei mai aleși fruntași cărțurari mireni ai Bisericii și neamului nostru, înălțând sus de tot prestigiul și importanța supremei corporațiuni reprezentative a ortodoxiei românești.

Chiar dela început lucrările congresului s'au inaugurat, în mod spontan și fericit, pe deasupra ordinii de zi, cu o examinare a fenomenului miraculos dela *Maglavit*, dând ocazie marilor personalități culturale să-l tălmăcească în cuvinte entuziaste, cari au culminat în splendida apologie a poetului Octavian Goga. A fost o prefață impresionantă, ce-a pus în lumină simțirea religioasă a laicilor de seamă, cu rosturi atât de hotărâtoare în viața națiunii, și a creat atmosfera prielnică pentru cercetarea nărușilor obiecte, puse pe ordinea de zi a congresului bisericesc. Dacă uneori tonul a fost mai ridicat și dialectica mai aprinsă, datorită unor temperamentele polemice încă neadaptate instituțiilor bisericesti, în schimb trebuie să subliniem cu plăcere dragostea cu care toți s'au apropiat de preocupările și idealurile Bisericii, căutând să aducă, într-o înțelegere frățească, soluțiuni cât mai bune și mai corăspunzătoare vieții noastre spirituale.

Să relevăm câteva din cele mai fundamentale, spre a confirma rodnicia unor debateri de câteva zile în șir. Iată, de pildă, chestiunea *invățământului religios* în școlile secundare, care a angajat la cuvânt atâtea competențe în sânul congresului, toate unanime în a constata lipsa de suficientă atenție din partea Statului în raport cu im-

portanța lui educativă din învățământul public. Savantul nostru profesor, dl Ioan Lupaș, a rostit aci un discurs energic, vestejind deoparte superficialitatea unor delegați la întocmirea programei analitice, iar de de alta manopera condamabilă a unor anonimi din birourile ministeriale, cari și-au permis să reducă orele de religie, suprimându-le cu totul în unele clase.

Congresul a ascultat uimit aceste destăinuiri, de natură să tulbure orice conștiință curată devotată Bisericii și progresului sănătos al țării.

Credem, că atitudinea fermă ce s'a manifestat aci, va obliga factorii în drept la o reparație urgentă a gravelor prejudeții aduse instrucției și educației religioase. *

Acelaș interes larg s'a manifestat și în jurul *salarizării Clerului*, unde natural membrii preoți au pus o pasiune mai mare, fiind vorba de existența lor materială. S'a arătat prin rapoarte documentate și cuvântări judicioase toată starea de mizerie în care se sbat slujitorii altarului, calvarul lung ce trebuie să-l suporte în opoziție cu toate categoriile de funcționari publici, cerându-se hotărât, și nu odată în accente disperate, curmarea suferințelor. Deplin înțelegător al acestor revendicări legitime, Congresul, în unire cu dl *Al. Lapedatu*, Ministrul Cultelor, a hotărât revenirea la sistemul salarizării de stat a preoțimei, cu necomputarea veniturilor epitrahilului, încadrarea ei în legea de armonizare a funcționarilor publici, iar în ce privește clerul ardelean acceptarea lui la fondul de pensii al Statului.

În acest sens se va proceda la modificarea textelor respective din legea și Statutul de organizare bisericescă, spre a pune capăt unor frământări grele și a da preoțimei putința unei activități bucuroase, entuziaste și indispensabile înfloririi Bisericii noastre.

Dar fruntașii ortodoxiei au

ținut să se ocupe și de enerwantă problemă a *Concordatului*, care zi de zi își vâdește tot mai limpede scopurile primejdioase împotriva Țării. Contribuțiunile noi ce le-aduce prin lucrările sale neobositul luptător dl prof. Onisifor Ghibu, sunt direct uluitoare, și ele trebuie să miște pe toți cari simt românește, solidarizându-i într-o acțiune puternică pentru dărâmarea Concordatului din 1929 și a Acordului din 1932. Dl *Stelian Popescu*, directorul ziarului „*Universul*”, a semnalat într-o cuvântare amplă nevoia acestei lupte imediate, și Congresul i-a acordat cele mai depline și convinse adeviziuni. Căci nu este astăzi un dușman mai neînduplecat al Bisericii neamului și al integrității noastre politice, decât *catolicismul* concordatar.

Tot nevoia de apărare contra asalturilor lui perfide a ridicat în congres și chestiunea nouilor *episcopii din Maramurăș și Timișoara*, cari acolo pe granița de vest, atât de amenințată, vor fi cetăți ale sufletului românesc. Înțelegându-se acest mare rost național al lor, s'a votat înființarea lor cu o însuflețire unanimă, la care s'a atașat fără rezervă și reprezen-

tantul Statului, eminentul titular dela Ministerul Cultelor.

Dar înalta adunare bisericescă din Bucureștii Patriarhiei a mai avut încă o însemnată problemă de deslegat: *alegerea Ierarhilor* în scaunele vacante dela Mitropolia Bucovinei și Episcopia Aradului. Fără a ne ocupa de cea dintâi, fiindcă nu intră în sfera atribuțiilor noastre, ne vom opri o clipă la cea din urmă. Armonia și solidaritatea admirabilă, de care au dat dovadă membrii adunării eparhiale dela Arad, întru alegerea meritosului Arhiepiscop și luminat fiu al eparhiei Prea Sfințitul Andrei Mager, — a trezit pretutindeni dincoace de Carpați mândrie și satisfacțiune. A fost de sigur o mare gresală, că s'a zădărnicit desăvârșirea acestei alegeri, prin combinații neavenite și neordonarea imediată a balotajului. Un lucru e cert: peste capul unei Eparhii și împotriva dorinței sale unanim afirmate, e cu neputință să fie desemnat Episcopul ei de totdeauna. E demonstrația elocventă pe care au făcut-o fruntașii Aradului, gata de sigur s'o repete, la viitorul colegiu electoral, cu o fermitate și mai impunătoare. Numai așa se păstrează frumoasele tradiții șaguniene și se apără supremele interese de viață ale Bisericii străbune.

Episcopul Ioan Popasu.

— Cuvânt rostit la Caransebeș în numele F. O. R.-ului —
de I. MATEIU

Frăția Ortodoxă Română, răsărită și din grija pentru cultul sfânt al eroilor credinței strămoșești, este fericită să se plece astăzi, cu firească emoțiune, în fața acestui monument al vrednicului de pomenire Episcop Ioan Popasu. Căci prin toată viața lui de jertfă el este una din acele figuri de mari proporții etice, cari făuresc istoria unui neam și-l îndrumă cu intuiție strălucită pe culmile gloriilor eterne. Unind într-o sinteză admirabilă talent și cultură, frumusețe fizică și puritate morală, pasiunea creațiunii și iubirea de oameni, Ioan Popasu a fost o expresie robustă a sufletului românesc, ce nu-și

găsește paralela — de sigur mult retrasă — decât într-o apropiere duioasă de Mitropolitul Andrei Șaguna. Și fapt minunat: un destin mai presus de înțelegerea noastră, voi, ca amândoi acești arhiepiscopi să se nască exact în aceeași zi, prevestind par'că printr-o coincidență atât de elocventă, colaborarea viitoare, strânsă și binecuvântată, ce avea să se stabilească între ei.

Făcând studii eminente, Șaguna la Miscolf, Budapesta și Carloviț, iar Popasu la Brașov, Cluj și Viena, ei îmbrățișară cu entuziasm apostolatul preoției, întâlnindu-se ca vrednici concurenți la alegerea de episcop din Turda, ca a doua zi să-i apropie una

din acele prietenii desăvârșite, pe care nici moartea n'a putut-o înfrânge. Popasu deveni cel dintâi și cel mai de seamă împreună lucrător al lui Șaguna, în toate luptele gigantice ce trebuî să le ducă timp de un sfert de veac pentru desrobirea bisericească și națională a românilor de dincoace de Carpați. La Brașov, unde era protopop, Ioan Popasu ajunsese un îndrumător iubit și ascultat, datorită prestanței sale intelectuale și caracterului său de granit, naționalismului înflăcărat și elocinței sale extraordinare, cari vrăjeau inimile tuturor, animându-i la cele mai frumoase acțiuni culturale și bisericești. Ele au culminat în fapta istorică a întemeierii liceului ortodox din anul 1850, menit să fie în cursul vremii mândria fără pereche a neamului nostru de pe plaiurile ardelen și bănățene. În tot cuprinsul țărilor subjugate, n'a fost un altar mai curat al năzuințelor spre cultură și un izvor mai sfânt al idealurilor de unitate națională, decât această splendidă ctitorie a lui Ioan Popasu.

Văpăile ei nestinse au fost purtate de protopopul brașovean cu aceeași ardoare, și în celebra adunare de pe Câmpia Libertății dela Blaj, unde fusese secretar, ca și în numeroasele misiuni la Viena pentru cauzele națiunii, ca apoi să le treacă, tot atât de vii și fascinante, în Eparchia Caransebeșului, unde prevederea nemuritorului Șaguna îl tri-

metea, ca cel dintâi Episcop al Banatului eliberat din jobăgia sârbească. Destoinic și optimist, el desfășură aici o activitate vastă și novatoare, pe urma căreia se iviră una după alta toate creațiunile esențiale, cerute de-o viață bisericească deplină și ordonată.

Astfel, în cei 14 ani de cărmuire luminată, Episcopul Ioan Popasu izbuti să dea neamului său și ortodoxiei a doua ctitorie, care le ceealaltă extremitate a Mitropoliei noastre, să înfrunte cu bărbăție vijelia vremurilor grele și asalturile dușmanilor cutropitori. Nu-i mirare deci, că bănățenii, cari l-au înțeles și l-au urmat cu devotament în toate silințele lui eroice, să-l învâluie cu o dragoste nemărginită, socotindu-l cu drept cuvânt, restauratorul neîntrecut al Episcopiei lor naționale. Iar astăzi, în împrejurări schimbate, sub cerul senin al României Întregite, ei fac supremul gest al recunoștinței, veșnicind în linii sculpturale figura cuceritoare a acestui viguros purtător de cărjă arhierescă. Inaugurând cel dintâi bronz episcopal la noi, prin vrednicia FOR-ului din această eparhie, avem certitudinea că semnalăm țării și conducătorilor ei coloanele de rezistență, pe cari trebuie să se razime toată desvoltarea sufletească a neamului nostru. Iată concluzia reconfortantă, ce ni-o îmbie această clipă de înălțătoare prăznuire națională.

Românii din Ungaria.

Un ziar de frontieră ne aduce vestea, că dl ministru Constantin Angelescu, cu ocazia reîntoarcerii sale din ultima călătorie făcută în străinătate, în stația de frontieră Curtici (Decebal), ar fi făcut unele declarații privitoare la regimul de oprimare, în care se află minoritatea românească din Ungaria.

Pentru a constrânge guvernul dela Budapesta, de a acorda Românilor din Ungaria un regim mai omenesc, dl C. Angelescu s'ar fi exprimat pentru luarea unor măsuri de reciprocitate.

După 17 ani, și după ce pro-

blema celor 60.000 Români din Ungaria a fost aruncată peste bord, în sfârșit, ne gândim să facem ceva pentru acești frați, lăsați pradă unei hărțueli și maghiarizări feroce care le-a decimat numărul.

Sub actualul regim de protecțiune internațională a minorităților din Europa, putem afirma cu certitudine, că nici o altă minoritate din Europa de mijloc, nu trăește în starea de priveri de drepturi în care vegetează acești frați ai noștri, rămași în afară de frontierele țării românești.

Din 37 școli confesionale ortodoxe și greco-catolice române din

preajma traratului dela Trianon, Români din Ungaria au ajuns astăzi să mai învețe carte românească abia în trei sau patru școli și în acestea numai în clasa I-a și a II-a. În restul școlilor românești de odinioară din cari învățătorii români au fost alungați, dascălii maghiari învață pe frații noștri a citi, a scrie și a vorbi numai ungurește!

Din 34 parohii române (18 ortodoxe și 16 greco-catolice) din Ungaria de după Trianon, majoritatea au rămas fără conducători spirituali. Cele 18 parohii ortodoxe, au abia 5 preoți, iar restul de 13 sunt lipsite de duhovnici. Din 16 parohii greco-catolice române, numai trei au preoți români, iar restul de 13 sunt și ele fără preoți români. Deci, din totalul de 34 parohii, numai 8 sunt conduse de preoți români, iar 26 au rămas fără șefi spirituali, lăsate pradă maghiarizării.

Biserica ortodoxă română din Ungaria a fost lăsată pradă acțiunii maghiarizatoare a falsului mitropolit și episcop siro-iacobit de Senteș, Ștefan Németh, care și-a propus înființarea unei „biserici naționale“ greco-orientale maghiare; iar biserica greco-catolică română sau unită, a fost lăsată în grija episcopiei maghiarizatoare a Haidudorogului, care a înlocuit preoții români din parohii, cu preoți maghiari și ruteni maghiarizați. Aceștia, apoi, au suprimat întregul serviciu divin din biserici, înlocuindu-l cu acela ținut în limba statului. Mai nou, congresul greco-catolicilor dela Dorog, a decis încopcierea acestor parohii românești, în mod definitiv, jurisdicțiunei episcopiei maghiarizatoare a Hajdudorogului.

Hotărârea de recentă dată a ministrului Instrucției de a lua măsuri de reciprocitate, de sigur va scoate din sărite cercurile oficialității maghiare, nici când însă România nu va putea să aplice vre-odată un regim atât de barbar minorităților ei,

în felul cum au procedat ungerii cu cei 60.000 de frați, cari din nefericire au mai rămas peste frontiera de vest a țării.

În 1925, deputatul social-democrat Victor Knaller, a arătat în Camera maghiară, că numărul Românilor din Ungaria, se ridică la cel puțin 50.000 suflete și că trăesc într'un regim lipsit de drepturi. Iar statisticele oficialității maghiare, deja în anul 1930, nu mai arătau din cei 50.000 de Români, decât abia 14.200 suflete. Acest lucru, ar însemna, că elementul românesc din Ungaria, în timp de 10 ani să fi suferit o pierdere de 70 la sută din forța sa numerică. Adevărul, însă, e că acești Români (50—60.000) din Ungaria, mai trăesc și astăzi, dar statistica maghiară, după prea bine cunoscutele metode, i-a considerat a fi maghiari. Și teroarea recenzorilor oficialității maghiare, a putut obține numai prin falsuri și teroare acest lucru. Oare, care dintre minoritarii Ungariei ar avea îndrăzneala să afirme în fața jandarmului maghiar, sau a autorității maghiare, că nu este unger?

De altfel cazul minorității germane din Ungaria, care se ridică la cifra de 800.000 suflete, e foarte elocvent, căreia autoritatea maghiară i-a furat cifra rotundă de 300.000 suflete.

Dacă vom aplica măsuri de reciprocitate prin anumite represali, acest lucru va însemna că va trebui în acelaș timp să explicăm străinătății, că e vorba de a obține și pentru minoritatea noastră de peste granița de Vest, un regim mai uman, decât acela în care minoritatea noastră se sbate într'o luptă inegală cu maghiarismul dătător de moarte.

Revizioniștilor dela Budapesta, va trebui să le amintim constatarea tristă, pe care a stabilit-o cândva și marele ziar britanic „The New Stateman“: „că pentru aranjamentele minorităților din Europa, însăși Ungaria dă cel mai rău exemplu.“

(Din „Țara Noastră“).

FOILETON

F. O. R.

Al doilea an de luptă.

— Raport prezintat Congresului dela Caransebeș. —
de I. MATEIU

I.

Memorabila întrunire a asociației noastre, din toamna anului trecut, ținută în cetatea nemuritorului Andrei Șaguna, a fost una din probele cele mai elocvente, chemate să verifice în opinia publică rosturile mari și utilitatea națională a „Frăției Ortodoxe Române“.

Peste 15.000 de credincioși, clerici și mireni, s'au strâns atunci sub cupola grandioasei Catedrale sibiene, spre a-și mărturisii credința lor nebiruită în Biserica ortodoxă, și a se încălzi de idealurile ei sfinte în lupta de înălțare a neamului românesc.

Din undele acelei vaste afirmări colective, ce se ridică spre zările albastre ca o minunată simfonie religioasă, s'au desprins vveri luminoase și hotărâri înțelepte, cari rânduite pe cadranul unei „Moșii“ impunătoare, aveau să constitue marile noastre îndemnuri, către obiectivele supreme ale spiritualității ortodoxe.

Căci, s'o spunem mereu și cât mai răspicat: F.O.R.-ul nu este o improvizație răsărită din mărunt socoteli de oportunități profitoare, ci una din acele creațiuni logice, pe care au impus-o exigențele sporite ale sufletului românesc și sbuciumul lui neodihnit după o nouă concepție de viață.

Ori cât de nemărginită a fost bucuria istorică, ce ne-a copleșit pe urma înfăptuirii unității noastre naționale, s'a văzut în curând că vijelia războiului a pricinuit și grave devastări morale, cari au târât clasele sociale ale României pe panta hedonismului economic, cu toate ispitele lui complexe, rafinate și irezistibile, provocând una din cele mai primejdioase crize morale, înregistrată de istoria contemporană.

Nu este nevoie nici de o analiză a societății noastre, spre a ne da seama fără greș, cât de adânc au pătruns în fibrele ei toxinele materialismului îngâmfat și omnipotent, pentru că dezastrele ce le naște sunt constant sub ochii noștrii îndurerați.

Și atunci, fără a ne pierde în divagații savante cu privire la originea și intensitatea maladiilor de cari pătîmim, suntem datori să constatăm prezența lor reală, și să reacționăm cu toată energia cerută de imperativele conservării noastre etnice și a misiunii hotărâtoare ce o avem în lume.

F.O.R.-ul este rezultanta acestei poruncitoare nevoi de apărare a națiunii, și de readucere a ei pe culmile ozonate ale idealismului creștin, unde s'a găsit nu odată în trecutul atâtor frumoase glorii voivodale.

Stăpâniți de convingerea profundă că înzdrăvenirea țării nu este posibilă, decât prin regimul suveran al *vieții evanghelice*, noi mirenii cărturari, ne-am propus să scriim Biserica ortodoxă în apostolia ei, ajutându-o să aducă pe oameni la Hristos, să încreștineze Statul în toate funcțiunile lui, și să realizeze aceea unitate desăvârșită dintre ele, ce a făcut prin veacurile de furtună țaria neînfrântă a poporului românesc.

Am socotit însă, că în acelaș timp avem și alte obligațiuni importante de îndeplinit, anume căutând să combatem orice acțiuni dăunătoare României întregite, pândită de atâția dușmani, să apărăm prestigiul și drepturile Bisericii noastre, de atâtea ori lovite, și în sfârșit să desvoltăm pe orice căi sentimentul de *solidaritate* între Români, pentru ca ei să se vadă puternici și nedespărțiți, nu numai prin legăturile de rasă, ci și prin unitatea legii. Căci nu este în cosmosul nostru cheag mai perfect și forță mai mare decât aceea, pe care o dă neamurilor identitatea *credinței religioase*, fiind că ea este fluidul mistic coborât din Ceruri, spre

MOȚIUNE

votată de Congresul Clerului din București.

1. Să se stabilească, prin noua lege de salarizare, promisă de guvern, următoarele principii:

a) Salarizarea de către stat a clerului ortodox român (preoți și cântăreți) în analogie cu membrii corpului didactic;

b) În nici un caz venitul epitrahilului, al pământului bisericesc și al caselor parohiale, să nu fie socotit în salariile clerului;

c) Bisericile cari au averi proprii, să fie obligate a plăti personalului bisericesc și a face față cheltuielilor materiale ale bisericii, după normele legale, iar în caz când averile proprii nu sunt suficiente spre a răspunde în totalul acestor trebuințe, Statul să dea diferența. Spre a se putea ajunge la aceste dispoziții, cerem imediată modificare a art. 19, 21 și 31 din legea de organizare bisericească.

2. Să se rectifice, conform cu promisiunile date și cu dreptatea, bugetul anului în curs, în sensul ca salariile să fie plătite integral, ca tuturor funcționarilor publici, iar reținerile făcute din venitul: epitrahilului, pământului bisericesc și casei parohiale, să fie restituite.

În chestiunea proiectului de modificare a legii și statutului bisericesc, congresul a hotărât să se modifice de urgență art. 19, 21 și 31 din lege, iar restul modificărilor să fie amânate, ca să poată fi discutate, pe larg, congresul național bisericesc neputând să facă acele modificări radicale și multiple într-o singură ședință.

Congresul a mai hotărât să nu se mai facă hirotonii de preoți extra-bugetari, iar Statul să pună, anual, câte 200 noi parohii.

Sfințirea caselor parohiale din Mogoș-Mămăligani.

În 29 Septembrie a. c., în cadrul grupului religios prezidat de pâr protopop Vasile Șpan, au avut loc sfințirea caselor parohiale din acea parohie. Duminică dimineața s'a oficiat serviciul divin la biserica din loc în sobor, de toți preoții grupului preoțesc. A vorbit la priceasnă pâr. protopop Vasile Șpan cu mult suflet poporului, explicând pericopa evangheliei. După slujirea parastaselor celor răposați în curtea bisericii s'a săvârșit slujba sf. Maslu cu sfințirea apei. La finea căruia a luat cuvântul pâr. Ifrim Bordea din loc, explicând cuvintele: „Eu sunt Păstorul cel bun”, continuând cu istoricul realizărilor făcute în cei patru ani de pastorație, arătând în deosebi faptele de luptă cu ridicarea caselor parohiale.

Încheie pâr. prot., laudând buna armonie ce dăinuiește aici și se bucură de rezultatul activității pastorale a preotului Ifrim Bordea. Dă sfaturi poporului să fie supus și credincios

Bisericii, singura în măsură azi să dea liniștea păcii.

Apoi preoții, epitropii, Cons. parohial merg în corpore la noua locuință și se face sfințirea caselor într-un cadru cu totul impresionant.

La ora 5 p. m., se începe ședința intimă a Grupului iar după aceasta pâr. protopop V. Șpan în fața epitropiei și Cons. paroh., face recepționarea tehnică și financiară a clădirii.

În toate s'a putut găsi corectitudine, cruțare și dragoste de muncă pentru ridicarea parohiei. Poporul a participat într'un număr foarte mare, satisfăcut fiind sufleteste că bunul Dumnezeu le-a ajutat să poată face aceasta lucrare acum, când bântue atâtă criză morală și materială.

Coresp.

„Să nu dați uitării primirea de ouspeți, căci unii prin ea au găzduit, fără să știe, pe îngeri.“ Evrei 13, 2.

INFORMAȚIUNI

M. Sa Regele și FOR-ul.
La telegrama omagială trimisă de Congresul general din Caransebeș, Suveranul nostru a binevoit a răspunde prin următoarea telegramă adresată dlui prof. Sextil Pușcariu:

„Mulțumesc pentru frumoasele gânduri ale Frăției Ortodoxe Române. Carol R.“

Sfințiri de biserici. Azi Duminică 27 c., va avea loc sfințirea bisericii nouă din Ocna-Dejului, din partea P. S. Episcop militar Dr. Ioan Stroia, ca delegat al Preasfințitului nostru Ierarh Nicolae. Iar în Duminică următoare se va sfinți biserica monumentală din Turda în cadrul unor festivități deosebite.

Constituirea FOR-ului la Zlagna. Duminică trecută s'a făcut în vestitul orașel din munții apuseni organizarea Frăției ortodoxe române. A fost de față preoțimea tractuală în frunte cu pâr. prof. P. Popovici din Abrud cum și numeroși intelectuali mireni din Zlagna, Abrud și Alba-Iulia. S'au rostit predici și cuvântări entuziaste, cari au arătat importanța FOR-ului pentru Biserică și neam. Apoi s'a procedat la alegerea comitetului, compus din cei mai aleși fruntași locali. Ca președinte a fost desemnat cu mare însuflețire dl ing. Iuliu Marinescu, unul din cei mai meritoși luptători ai ortodoxiei. După masă distinsul profesor univ. dl Dr. E. Țeposu, a ținut o impresionantă conferință, vorbind despre Religie și știință, ce a lăsat urme neșterse printre ascultători. Adunarea îndreptându-și gândul către P. S. nostru Episcop Nicolae, i-a trimis următoarea telegramă:

„Cu prilejul constituirii secției Zlatna a Frăției ortodoxe, trimitem marelui sãn întemeietor și animator respectuasele noastre sentimente de omagiu și recunoștință, rugând pe Atotputernicul să vă dăruiască încă mulți ani și deplină sănătate pentru săvârșirea marei opere începută întru înălțarea ortodoxiei. Președinte Iuliu Marinescu.“

Liceul Gheorghe Barițiu. Am arătat și altădată, că problema acestui liceu însemnat, aceea de a fi înzestrat cu o construcție modernă, se amână dela an la an, păgubind enorm interesele noastre culturale. În lipsă de mijloace suficiente, s'a hotărât evacuarea școlii de conductori tehnici din clădirea alipită, și cedarea ei pe seama liceului, sporit acum prin deschiderea cl. VIII. Dar în Septembrie s'a revenit asupra măsuri, cedându-se cu chirie, abia 2 săli și numai pe timp limitat. O asemenea soluție este inacceptabilă. Comitetul școlar are nevoie de mai multe săli, iar dacă nu i se dau, va trebui să le închirieze prin oraș. Dar, ce fel de învățământ va fi acesta, purtând profesorii și copiii dintr'un loc într'altul? Aici nu-i decât o singură ieșire onorabilă: să se zidească un local nou în parcul orașului, vrednic de capitala Ardealului, cu sprijinul material al Ministerului de Instrucție, care de altfel a și promis sumele necesare. Terenul singur întârzie construcția, căci Primăria refuză să-l cedeze. Credem însă că această împotrivire va putea fi învinsă prin intervenția Comitetului școlar și a părinților. Să se miște cu toții pentru o cauză atât de frumoasă.

a lega sufletele omenești de imensa, de sfânta taină a eternității coplesitoare.

II.

Călăuziți de aceste gânduri programatice, ce au avut un răsunet atât de larg în rândurile intelectualității noastre, am pornit la drum plini de încredere, cu conștiința vie a răspunderilor ce ni le-am luat, dar și cu nădejdea sigură a izbânzilor, ce trebuiau să vie la capătul unor eforturi serioase, ordonate și neîntrerupte. Cel dintâi an de existență a fost al organizării, cu trasarea cadrelor și a structurii asociației noastre, cu studierea obiectivelor și examinarea metodelor de luptă, dar totuși și cu o apreciazabilă propagandă religioasă, vrednică de reținut. Astfel, congresul anului trecut dela Sibiu a putut lua act cu bucurie de rezultatele inițiale, enumerate în raportul general, căci ele justificau îndejuns entuziasmele neobicinuite, ce stăpâniseră adunarea de constituire din ziua memorabilă dela Cluj. Am pornit deci spre o nouă etapă, animați de atmosfera impresionantă a manifestației din centrul Mitropoliei noastre, cu hotărârea fermă să ducem înainte acțiunea atât de utilă Bisericii ortodoxe și Statului românesc.

Această acțiune s'a desfășurat în două direcțiuni. Deoparte Comitetul central și Secțiile eparhiale au continuat să urmărească scopurile F.O.R.-

ului, așa cum ele sunt definite de statute și dezvoltate de programul tipărit, iar de alta a ținut să execute însărcinările speciale, ce i s'au dat prin „Moțiunea“ dela Sibiu.

Din rapoartele primite am constatat cu satisfacție, că Secțiile eparhiale și-au desăvârșit organizarea, înființând pretutindeni Cercurile protopopești, și unde a fost nevoie Comitetele parohiale, dar mai ales silindu-se să învieze viața creștină prin conferințe publice și festivaluri religioase, prin pomeniri de mucenici ai ortodoxiei și ctitori ai Bisericii, prin predici speciale și împărtășiri cu tainele, prin cercetarea bisericii și practica datinelor ei, într'un cuvânt desăvârșind opera de *apostolat laic*, menită să dea sufletelor echilibrul moral complex sdruncinat de lozincile păgâne ale veacului nostru.

E o plăcere să remarcăm și de astădată activitatea bogată a Secției Sibiu, care a pus la cale numeroase serbări, concerte și șezători religioase, a organizat aproape 150 de conferințe în centrele ortodoxe, printre cari au excelat Săliștea, Ilia, Sighișoara, Dumbrăveni, Hunedoara și Brașovul. Iar prin revista „Viața Ilustrată“, de sub direcția iscusită a părintelui Nicolae Colan, a dat F.O.R.-ului o publicație literară, de care trebuie să fim mândri, fiindcă ea înseamnă un admirabil in-

strument de penetrare a concepției ortodoxe în cultura claselor noastre intelectuale. De aceea, îndreptăm și din acest loc un apel călduros către toți cei de față sau de departe, ca s'o susțină prin abonamentele lor neprecupețite, fiind siguri că introduc în sfera familiei românești unul din cei mai senini sfătuitori ai ei. Nu de mult Secția Sibiu și-a ales un nou președinte în persoana dlui Silviu Dragomir, învățatul profesor dela Universitatea din Cluj și membru al Academiei Române.

Aceeași stăruință curată s'a manifestat și de Secția Aradului, unde avânturile au fost paralizate, în mare măsură, de moartea fulgerătoare a neuitatului Episcop Grigorie. Totuși subliniem grija conducătorilor de a trimite vorbitori și conferințieri la adunările Cercurilor protopopești, de a fi achiziționat un impunător număr de membri cu cotizația plătită, de a fi plasat contra cost broșurile Comitetului central și de a fi luat inițiativa unei biblioteci locale în care s'au tipărit până acum 3 numere: 1. „Temeiurile Biblice și canonice ale apostolatului laic“ de P. S. S. Episcop Grigorie; 2. „Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan“ de Iosif Moldovan; 3. Organizarea secției Arad, cu Statutele, Regulamentul, Programul de muncă și manifestul către popor, tot de dl Iosif Moldovan, meritosul președinte al secției.

(Va urma)

Cine face prozelitism? „Legea Românească” din Oradea, scrie că în 15 Septembrie a. c., Episcopul unit V. Frențiu dela Oradea, înconjurat de un stat major, compus din intelectuali uniți, a făcut un serviciu divin în cătunul Remeți-Poiana, cu enoriași curat ortodocși români, sfînșind noul local al școlii primare de stat. Chiar admitând că localul de școală a fost ridicat pe cheltuieli episcopiei unite, P. S. Episcop Frențiu a făcut o dublă încălcare în teritoriul eparhiei noastre. Întâi, cum își ia voie un episcop de altă confesiune să celebreze un serviciu divin într-o comună curat ortodoxă și în fața unor enoriași de altă confesiune? A doua, școala de stat, trebuia sfînșită prin preot ortodox. Ce az zice P. S. Sa Episcopul Frențiu dacă de pildă episcopia noastră ar ridica într-o bună zi o școală în o comună curat unită și ar eși P. S. nostru Episcop cu alaiu s'o sfînșească în prezența enoriașilor curat uniți. Oare nu se chiamă aceasta prozelitism?

Triumful Vaticanului în Iugoslavia. Noul Concordat semnat de Iugoslavia înseamnă un triumf pe toată linia a Sf. Scaun. Statul a admis, înființarea a încă 6 noi Mitropolii catolice, în frunte cu un Cardinal la Zagreb. Căsătoria religioasă are precădere față de cea civilă. La numirea Episcopilor Statul n'are nici un drept de amestec și nici în ce privește conducerea și administrarea eparhiilor. Înființarea de școli confesionale este absolut liberă.

În schimb a cerut și Statul ceva: să se interzică Clerului catolic de a face politică militantă. Vaticanul a răspuns, că numai atunci va lua această dispoziție, dacă ea va fi impusă și preoțimei ortodoxe. Iată, cum lucrează Vaticanul la destrămarea țărilor ortodoxe.

Dureri blăjene. Cunoaștem câteva din durerile bisericii greco-catolice, firește împotriva ortodoxiei, care nu vrea nici acum să se închine Cetății papiste dela Vatican. De curând ele au mai sporit cu una tipică: apariția ciobanului Petrache Lupu. Scriu redactorii dela Blaj cu multă amărăciune împotriva Maglavitului, contestând, pur și simplu, minunile ce se întâmplă acolo cu miile. O țară întreagă le crede și se închină lor cu nesfârșită bucurie. Poetul Octavian Goga a înălțat un mișcător imn Maglavitului la festivitățile dela Caransebeș. Tinerii preoți dela „Unirea” însă, nu cred și pace. Ei ironează tot, ce se petrece acolo. Să vedeți de ce: fiindcă Petrache Lupu nu-i... catolic. Altfel Lourdes-ul ar rămânea foarte insignifiant. De aceea au și început să spună, ce-i drept numai la ureche, că Petrache totuși ar fi... uniat, deoarece părinții lui ar fi emigrat din... Ardeal. Să rădem, ori să-i compătimim?

Exproprieri binevenite. În județul Satu-Mare sunt două cetăți vechi Medieșul aurit și Adeol, în proprietate particulară, cari au o mare importantă istorică, prin faptul, că ele ar fi aparținut Românilor în epoca veche a Voievodatelor. Comisiunea monumentelor istorice se va ocupa mai de aproape de aceste cetăți, din cari Medieșul aurit o să fie oferită M. S. Reginei Maria, spre a înființa acolo un așezământ de binefacere pentru săracii județului. Va fi încă o dovadă de felul cum înțelege Statul român să-și împlinească misiunea umanitară, în provinciile eliberate de sub tirania maghiară.

Războiul din Abisinia. Ofensiva italiană, desfășurată pe fronturile Eritreei și Somaliei, merge vertiginos spre victorie. Pe frontul de nord au fost cucerite cele trei mari puncte strategice, anume, orașele Adua, Adigrat și Axum. Forțele abisiniene nu pot rezista elanului italian și armamentului modern, ce fac ravagii în niște regiuni, atât de neprielnice luptelor de masse. E de prevăzut, că în curând va capitula și Adis-Abbeba, a cărei evacuare de populația civilă a și început. Pe de altă parte la Geneva, Consiliul Ligii Națiunilor, a votat raportul comisiei de cinci, care constată că Italia este agresoare, deslănțuind războiul și deci pasibilă de sancțiuni. E o hotărâre gravă, care acum e urmată de sancțiuni economice. Se pare însă că Italia luându-și satisfacția pe câmpul de onoare pentru înfrângerea dela 1896, nu este străină de a accepta negocieri și a încetă ostilitățile.

— **Librăria Eparhială din Cluj** (Piața Cuza Vodă Nr. 6) fiind aprovizionată cu odore bisericești (cruci, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Arestarea unui episcop catolic în Germania. Episcopul catolic al eparhiei Maissen Peter Legge, a fost arestat din ordinul autorităților Reichului. Transmitând această știre, Agenția D. N. B. precizează că arestarea episcopului din Meissen se datorește faptului, că era bănuț că a luat o parte esențială la fraudele cu devizele, cari s'au comis în eparhia sa.

Mulțumită publică. În numele Consiliului parohial ort. român din comuna Suatu, jud. Cluj, mulțumesc și pe această cale dlui Dr. E. Duca, prefectul jud. Cluj, pentru intervenția personală a dsale la Ministerul

Agriculturii și Domen. și obținerea aprobării gratuite a $\frac{1}{2}$ parte din materialul edificiului — pivniță — din domeniile statului din comuna Vaidă-Cămăraș, pentru trebuințele bisericii noastre din loc, în vederea edificării unei noi biserici. Pr. Teodor Drăgoiu.

On. Preoți! Recomandați credincioșilor „PÂINEA VIEȚII” carte de rugăciuni pentru toți creștinii, tipărită cu binecuvântarea și aprobarea P. Sf. Sale Episcopul Nicolae al Clujului, fiind cea mai ieftină și bogată carte de rugăciuni. Prețul 30 Lei, legată. La comandă de 10 bucăți acordăm rabat. Se găsește la **Librăria Eparhiei ort. rom. din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6.)**

POSTA REDACȚIEI

A. L. Baia. Sigur, că am cetit Moțiu-na Agru-lui dela Teiuș. Fiind elaborată la venerabilul capitu din Blaj, era normal să nu lipsească punctele 5, 9 și 10, cari bat câmpii glăsuind iarăși, despre pretenția absurdă de a face catolicii slujbele la serviciile naționale, și condamnând mișcarea ortodoxă împotriva Concordatului, ca una care ar învrăjbi pe fiii aceluiaș neam. De ce fac pe ipocriții, când știu așa de bine, că ducem lupta contra catolicismului internațional și revizionist, care și-a făurit prin Concordat o armă redutabilă.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.
Nr. 6862/1935.

CIRCULARĂ

În urma secetei ce a bântuit o mare parte din Basarabia, populația din șapte județe suferă de o grozavă lipsă de hrană.]

Guvernul s'a adresat Crucii Roșii, cerând ca aceasta să ia măsuri pentru a hrăni copiii și bătrânii al căror număr este foarte mare. Pentru a putea îndeplini opera aceasta de alimentare a celor infomețați, face un călduros apel tuturor instituțiilor și tuturor oamenilor de bine spre a-și da obolul în bani, alimente sau îmbrăcăminte și încălțăminte.

Unde primăriile comunale pe baza ordinelor ce vor primi dela autoritățile lor superioare în aceasta privință, vor întreprinde astfel de colecte în comunele lor, oficiile parohiilor noastre sunt invitate a da tot concursul. Cluj, la 21 Octomvrie 1935,

Consiliul eparhial.

Nr. 485—1935 prot. (27) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. Găbud, protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat după reluarea la buget.
2. Locuință în natură și supra-edificii economice.

3. Sesiune parohială 24 jug. pământ productiv.

4. Stola obicinuită.

Candidații își vor înainta cererea, împreună cu documentele, oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor prezenta autorizație de candidare dela P. S. Sf. nostru Episcop, fără care nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, la 7 Octomvrie 1935.

În înțelegere cu Consiliul parohial din Găbud.

R. Popa, protopop.

Nr. 531—1935. (26) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia Mogoș-Valea-Bârnei, protopopiatul Lupșa, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

- 1 Salar dela Stat după reluarea în buget.
2. Stolele obicinuite în parohie.
3. Una mierță de bucate (jumătate ferdelă) dela fiecare fum, grâu sau porumb, după starea materială.
4. Una zi de lucru dela fiecare familie.
5. Folosința fânului din cimitir, circa un jugăr.
6. Până la edificarea caselor parohiale va servi ca locuință una cameră din edificiul școlar.

Concurenții, cari trebuie să aibă invoirea Prea Sfinției Sale Episcopului, își vor trimite actele de concurs la acest oficiu.

Cu prealabila încuviințare a subscrisului se vor putea apoi prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș, 3 Octomvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. român Lupșa, în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Vasile Șpan, protopop.

Nr. 538—1935. (25) 3—3

CONCURS

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea” pentru postul de paroh al parohiei de clasa III Stejeriș din protopopiatul Turda.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul legal dela Stat, după ce va fi reluat în buget.
2. Sesiune parohială, pământ cultivabil și fânaț în întindere de 15 jug.
3. Locuință în natură, cu supra-edificate și grădină.
4. Venitele stolare obicinuite.
5. Una ferdelă porumb dela fiecare familie.

Cei ce doresc să ocupe acest post își vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul deschis cererile de concurs însoțite de documentele necesare, iar cu invoirea noastră prealabilă concurenții se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Reflectanții vor prezenta act de invoire dela P. Sf. Episcop, fără de care nu vor fi luați în lista de candidare.

Turda, 24 Septembrie 1935.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Stejeriș.

I. Murășianu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ!

Se aduce la cunoștința Onor. Preoțimi, că au apărut **CĂRȚILE DE RELIGIE PENTRU ȘCOALELE PRIMARE**

de Dr. A. BUZDUG, prof. la Academia teologică din Cluj.

Clasa I costă 12 Lei.	Clasa IV costă 14 Lei.
Clasa II costă 12 Lei.	Clasa V costă 14 Lei.
Clasa III costă 14 Lei.	Clasa VI costă 14 Lei.

Se pot comanda la **LIBRĂRIA EPARHIALĂ din Cluj (Piața Cuza Vodă, 6)** — prin ramburs sau trimiterea înainte a banilor.